

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ของปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การรับรู้ของบุคคล ปัจจัยร่วม และความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ กับการมารับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก และหาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมารับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก ประชากรที่ศึกษา คือ สตรีตำบลป่าสัก กิ่งอำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา ทำการสุ่มตัวอย่าง อย่างง่ายได้จำนวน 276 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น แบบสอบถามได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.89 และตรวจสอบความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรครุเดอร์ ริชาร์ดสัน (KR.20) ได้ค่าเท่ากับ 0.74 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติไคสแควร์

ผลการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (52.2%) มีอายุระหว่าง 40-49 ปี อายุเฉลี่ย 45.7 ปี มีการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับประถมศึกษาร้อยละ 89.9 ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมร้อยละ 73.2 มีสถานภาพสมรสร้อยละ 91.0 มีอายุสมรสครั้งแรกเฉลี่ย 19 ปี จำนวนตัวอย่างที่เคาะไปตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกมีร้อยละ 88.0 และไม่เคาะตรวจเลยร้อยละ 12.0 ไปรับการตรวจที่โรงพยาบาลเชิงคำมากที่สุดร้อยละ 46.5 เหตุผลหลักของการที่ไม่ไปตรวจของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคาะตรวจเลย คือ ไม่มีอาการผิดปกติจึงคิดว่าตนเองไม่เสี่ยงต่อการเป็นโรคมะเร็งปากมดลูก

สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมารับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกรายด้านของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรค ตัวแปรด้านจิตสังคม และการรับรู้อุปสรรคของการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก มีคะแนนเฉลี่ยที่ส่งเสริมให้ไปตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสิ่งชักนำให้ปฏิบัติ และการรับรู้ประโยชน์ในการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก ที่ส่งเสริมให้ไปตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่าอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ตัวแปรด้านจิตสังคม และการรับรู้อุปสรรคในการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก มีความสัมพันธ์กับการไปรับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคมะเร็งปากมดลูกแก่สตรี โดยเฉพาะในเรื่องความรุนแรงของโรค และลดอุปสรรคของการมารับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกให้น้อยที่สุด เพื่อให้สตรีมารับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกเพิ่มมากขึ้น

The purposes of this descriptive study was to assess the level of perception of modifying factors and likelihood of action to service utilization of cervical cancer screening, and the relationship between factors and service utilization. Two hundred and seventy six subjects were randomly selected from women in Pasak sub-district, Phu Sang district, Phayao province. Data was collected by interviewing using self-constructed questionnaire. Questionnaire was reviewed by 3 experts and content validity index was found to be 0.89. It was tested by Kuder-Richardson 20 for reliability and was found to be 0.74. Data was analyzed using descriptive statistics and chi-square test.

Results revealed that 52.2% of the subjects was in the age group of 40-49 years with the average age of 45.7 years. The highest level of education in most of subjects (89.9%) was primary school level. 73.2 percent of subjects were working as agriculture. The majority of them (91.0%) were married, the average age at marry was 19 years. 88.0 percent of subjects had been screened for cervical cancer while only 12 percent had not. 46.5 percent of them used the service at the Chiangkham hospital. Main reason for non service utilization was that they thought they had no risk to develop cervical cancer due to lack of symptoms.

Regarding to factors related to service utilization of cervical cancer screening, it was found that level of perception of susceptibility to disease, seriousness of disease, socio-psychological variables, and barriers of service utilization were in moderate level while perception of benefits and cues to action were found to be in high level. There were significantly relationship between age, educational level, occupation, sociopsychological variables and perception level of barriers with service utilization of cervical cancer screening at the 0.05 significant level.

The results suggest that health personnel should provide information about cervical cancer to women focusing on seriousness of disease and try to reduce the barriers of service utilization in order to increase the number of women to use this service.